

شرح رساله حقوق

راجع به آثار حرام خواری که حضرت به شدت از آن نهی کردند چند جلسه بحث کردیم. عرض کردیم امام یک حق الزامی شکم را که بعد سلبی دارد اجتناب از حرام خواری قرار داده است چه کم و چه زیاد. گفتیم حرام خواری یک سری آثار وضعی دارد یعنی در همین دنیا اثراتی دارد. چه مادی و چه معنوی؛ حدودا یازده اثر را ما ذکر کردیم. اما یک سری آثار اخروی نیز دارد.

آثار اخروی حرام خوری

چند اثر اخروی را از مجموع آیات و روایات می‌توانیم استفاده کنیم.

۱. منع از ورود به بهشت

ممنوعیت از جنت، یکی از آثار حرام خواری است. روایتی از پیامبر(ص) وارد شده است: «إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حَرَّمَ الْجَنَّةَ جَسَدًا غُذِيَ بِحَرَامٍ»؛ رسول خدا (ص) می‌فرماید: خدای عز و جل بهشت را بر آن بدنی که با مال حرام تغذیه شده حرام کرده است. نمی‌گوید تمام تغذیه او از حرام بوده، غذای بحرام، یعنی به نحو موجهه جزئی نیز این را ناروا می‌داند و می‌گوید مانع ورود در بهشت می‌شود. واقعا این قدر این مسائل اهمیت دارد ولی در بین ما مسلمانان و شیعیان واقعا اهمیاتی که به برخی از امور حرام است آیا نسبت به مال حرام نیز می‌باشد؟ آیا جای اصل و فرع در جامعه ما عوض نشده است. آیا اهتمام ما به ترک بعضی از محرمات و حساسیتی که نسبت به فعل برخی از محرمات داریم در مقایسه با این محرماتی که این همه شدید و غلیظ از آثارش گفته شده است بجاست؟ یعنی گاهی می‌بینیم فرع و اصل جایشان عوض شده است. نگاه پیامبر(ص) و ائمه(علیهم السلام) به سمت دیگری است اما ما اینها را جابجا و بالا و پایین می‌کنیم.

۲. نزول عذاب الهی

حرام خواری موجب نزول عذاب الهی است، در دنیا به یک شکل و در آخرت به شکل دیگر. ببینید خود محرومیت از بهشت بزرگترین عذاب است اما علاوه بر این عذاب جهنم در آخرت شامل این گروه می‌شود. پیامبر(ص) می‌فرماید روز قیامت جماعتی می‌آیند که حسنات آنها به اندازه کوه ها بوده است ولی خداوند هیچ ارزشی برای آن حسنات قائل نیست و دستور می‌دهد آنها را به جهنم ببرند. سلمان خطاب به پیامبر عرض کرد یا رسول الله این گروه را برای ما توصیف کن چه کسانی هستند که حسنات به آن بزرگی دارند ولی خداوند هیچ ارزش و اعتباری برای حسنات آنها قائل نیست. حضرت فرمود اینها نماز به پا می‌داشتند و روزه می‌گرفتند ولی وقتی مال حرامی به آنها عرضه می‌شد به سرعت آن را می‌ربودند. عجیب است، خودشان دنبال مال حرام نبودند، ولی وقتی به آنها عرضه می‌شد روی هوا می‌زدند. این یعنی آن همه روزه و نماز و عبادات و حج و عمره و زیارت رفتن ها ... از یک طرف به سرعت مال حرام را می‌ربایند ولی از آن طرف نماز و روزه و حج و زیارتشان ترک نمی‌شود. این ها عذاب الهی برایشان نازل می‌شود.

۳. مشمول لعنت فرشتگان

این البته در دنیا هست و در آخرت هم وجود دارد. حرام خواری موجب لعنت تمام فرشتگان زمین و آسمان است. عجیب است، یک لقمه حرام باعث می‌شود هرچه ملک در آسمان و زمین است او را لعن کنند. پیامبر گرامی اسلام می‌فرماید: «إِذَا وَقَعَتِ اللَّقْمَةُ مِنْ حَرَامٍ فِي جَوْفِ الْعَبْدِ لَعَنَهُ كُلُّ مَلَكٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ»؛ وقتی یک لقمه در شکم عبد قرار می‌گیرد تمام فرشتگان زمین

و آسمان او را لعن می‌کنند. حال شما حساب کنید یک کسی نه یک لقمه، لقمه‌ها، نه یک وعده، وعده‌ها، نه یک روز، روزها، هفته‌ها، ماه‌ها، سال‌ها، زندگیش با حرام باشد. حرام را همیشه در دزدی و ربا و رشوه نباید دید، حرام خواری مصادیق فراوانی دارد، اشاره کردیم به بعضی از مصادیق حرام خواری منتهی اینها مراتب دارد، غلیظ و رقیق دارد. گاهی فکر می‌کنم ما طلبه هستیم و شهریه امام زمان را می‌گیریم بالاخره کانه قراری گذاشتند که طلبه‌ای که تمام وقت می‌خواهد درس بخواند این مقدار حقوق بگیرد؛ آیا ما به اندازه‌ای که قرارداد با ما بستند و حقوق می‌دهند آیا به این اندازه کار می‌کنیم یا کم کاری می‌کنیم. درست است که این مبلغ چیزی نیست؛ ممکن است شما بگویید با این شهریه‌ای که به طلبه می‌دهند مگر چقدر کار باید کرد؟ بالاخره این روشن است، کسی که اول می‌خواهد طلبه شود این مقدار دریافتی دارد، حال ما واقعا نه تمام وقت بلکه فی الجمله کار علمی می‌کنیم؟ درس می‌خوانیم؟ مطالعه می‌کنیم؟ اگر کم کاری کنیم این می‌شود همان مال حرام و لقمه حرام. حقوق و شهریه‌ای که یک طلبه می‌گیرد اگر درس نخواند این حرام خواری است. منتهی این غیر مستقیم است.

۴. محرومیت از شفاعت

امام علی (علیه السلام) به امام حسن (ع) می‌فرماید: به خدا سوگند، به خدا سوگند، به خدا سوگند، کسی که ذره‌ای مال حرام بخورد در قیامت از رسول خدا دور می‌افتد و از حوض کوثر نمی‌نوشد و مشمول شفاعت آن حضرت واقع نمی‌شود.^۱ حرام خوار از شفاعت محروم می‌شود.

راوی می‌گوید من محضر امام محمد باقر (ع) شرفیاب بودم یک مردی به نام ابو ایمن به محضر امام باقر رسید و عرض کرد یا اباجعفر مردم گرفتار غرور شدند و فکر می‌کنند برای امت پیامبر شفاعت او کافی است. یعنی همان چیزی که در ذهن خیلی‌ها وجود دارد که بالاخره اهل بیت شفیع ما می‌شوند رسول خدا شفاعت ما را می‌کنند، گاهی برخی منبری‌ها نیز به این نگاه دامن می‌زنند و مردم را جری می‌کنند بر اینکه به اعمال ناشایستشان ادامه دهند به امید اینکه بالاخره شفاعت ائمه و رسول خدا شاملشان شود. حضرت به شدت ناراحت شد به گونه‌ای که آثار عصبانیت و غضب در صورت ایشان هویدا شد و بعد فرمود وای بر تو ای ابا ایمن، چطور این مردم فکر می‌کنند اگر مرتکب هر منکری شوند و خواسته‌ها و امیالشان را تعقیب کنند و هر لقمه حرامی را بخورند و به اموال و نوامیس دیگر تعرض کنند باز می‌توانند چشم به شفاعت پیامبر داشته باشند؟

این معلوم است که درست نقطه مقابل نگاه اهل بیت است. بعضی از آقایان منبری‌ها متأسفانه به این نگاه دامن می‌زنند. شما نیز هر جا که می‌روید واقعا مراقب باشید، هم باید مردم را نسبت به این امور امیدوار کرد و هم انذار دارد، هم تبشیر و هم انذار؛ اگر بگوییم غصه نخورید ولایت حضرت علی را دارید کافی است، و علی نمی‌گذارد که شیعیانش عذاب شوند؛ خدای نکرده اگر از این حرف‌ها کسی بیفتد در مسیر گناه به امید اینکه مشمول شفاعت واقع می‌شود مسئولش ما هستیم. الان متأسفانه خیلی‌ها این را می‌گویند. اصلا مگر می‌شود شریعت و اهل بیت که آمدند انسان بسازند به آدمی بگویند برو هر کاری که می‌خواهی بکن ما یک روز دست تو را می‌گیریم. اصلا این به شدت غلط معنا شده است و این باور غلط در جامعه ما شکل گرفته و همین باعث خیلی از جسارتها و تجری‌ها شده است.

خدا انشاء الله ما را از این انحراف حفظ بفرماید.

«والحمد لله رب العالمین»